

• UTRNULOST I PECKANJE

Oksaliplatin može delovati na nervne završetke i uzrokovati utrnulost i peckanje po šakama, stopalima, vratu ili u grlu (poznato pod nazivom periferna neuropatija). Možete imati i problem sa zakopčavanjem dugmadi i sličnim preciznim radnjama.

Utrnulost i peckanje se ne moraju pojaviti sa prvim ciklusom lečenja. Ako se ipak pojavi, trebalo bi da se vremenom izgubi po završetku lečenja.

Ponekad se u toku prvih nekoliko dana primene oksaliplatina ova neželjena dejstva pokrenu pod dejstvom hladnoće, kao što su hladna pića ili voda za tuširanje. Obično traju kratko, par minuta i gube se spontano ili sa utopljanjem.

Ponekad se ovi neželjeni efekti teško podnose, međutim oni postepeno iščezavaju po završetku terapije. U redim slučajevima oporavak može potrajati i mesecima.

Kažite svom lekaru ukoliko imate neželjena dejstva leka ili sumnjate da se o njima radi, jer se mnoga od njih mogu prevenirati ili ukloniti primenom odgovarajuće terapije ili postupaka.

• KONTRACEPCIJA

Osobama ženskog pola se ne savetuje da ostanu u drugom stanju tokom trajanja hemioterapije, kao ni muškarcima da planiraju potomstvo, jer hemioterapija može škoditi razvoju fetusa. Važno je koristiti efikasna kontraceptivna sredstva tokom tretmana i određen period posle toga. O ovome možete razgovarati sa vašim lekarom.

Kondome bi trebalo koristiti 48 sati nakon hemioterapije da bi se partner zaštitio od lekova koji se mogu naći u semenju ili vaginalnoj tečnosti.

VNS Prim. Dr sci. med. Vladimir Kovčín

BioGaia®
Lactobacillus reuteri Protectis

Prirodni put do zdravlja

**BioGaia kapi
za novorođenčad,
odojčad i malu decu**

5 kapi
jedanput dnevno

Probiotik
nove
generacije

**BioGaia tablete
za žvakanje
za decu i odrasle**

1 tableta
jedanput dnevno

Saznajte više na: www.biogaia.rs

UDRUŽENJE PACIJENATA OBOLELIH
OD RAKA DEBELOG CREVA I JETRE
www.udruzenjecrc.rs
011 25 63 106; 063 1027 967

Ewopharma d.o.o.
Borisavljevićeva 78, 11010 Beograd
Tel: 011/247-33-46 i 011/398-08-84

SAVETI ZA PACIJENTE OBOLELE OD KARCINOMA DEBELOG CREVA I JETRE

Neželjena dejstva hemioterapije

UDRUŽENJE PACIJENATA OBOLELIH
OD RAKA DEBELOG CREVA I JETRE

NEŽELJENA DEJSTVA HEMIOTERAPIJE

Hemioterapija ponekad može izazvati neprijatna neželjena dejstva. Ukoliko sama bolest izaziva određene simptome, hemioterapija može pomoći da se oni uklone i da se osećate bolje. Kod većine pacijenata hemioterapija izaziva poznata neželjena dejstva. Ona se uglavnom mogu dobro kontrolisati primenom odgovarajućih lekova. Najčešći problemi koji su povezani sa primenom hemioterapije su opisani u nastavku zajedno sa postupcima koji ih mogu umanjiti.

• SMANJENA OTPORNOST KA INFEKCIJAMA

Većina lekova koja deluje na ćelije raka privremeno dovodi do smanjenja broja normalnih belih krvnih zrnaca. Kad do toga dođe postoji veća verovatnoća da se pojavi neka infekcija. Kad imate smanjen broj belih krvnih zrnaca važno je izbegavati mesta sa velikim brojem ljudi jer možete doći u kontakt sa bakterijama i virusima, kao i osobama koje već imaju infekciju kao što je prehlada ili grip.

Ukoliko imate bilo koji znak infekcije, kao što je visoka temperatura (preko 38°C), ili se iznenada ne osećate dobro (čak i sa normalnom telesnom temperaturom), kontaktirajte vašeg lekara.

Tokom hemioterapije ćete redovno raditi analize krvi i ukoliko je potrebno dobićete antibiotike za lečenje infekcije.

• UMOR

Moguće je da ćete se osećati veoma umorno. Pokušajte da se ne premarate i češće se odmarajte.

• MUČNINA

Neki citostatici mogu izazivati mučninu, pa čak i povraćanje. Postoje veoma efikasni lekovi protiv mučnine i povraćanja. Vaš lekar će vam ih propisati. Kažite lekaru ili medicinskoj sestri ukoliko vam lek ne pomaže jer postoje druge vrste lekova koje treba da vam se u tom slučaju propišu.

• PROLIV (DIJAREJA)

Neki hemioterapijski lekovi koji se primenju izazivaju i dijareju. Ona obično počinje nekoliko dana nakon primene hemioterapije. Ukoliko uzimate hemioterapijske lekove u obliku tablete, kod kuće, važno je da obavestite lekara ili medicinsku sestru da imate proliv. U toj situaciji možda postoji potreba da se terapija privremeno obustavi.

Ukoliko imate dijareju lekar vam može dati lek koji smanjuje dijareju i usporava rad creva. Od pomoći može biti i ishrana sa manje biljnih vlakana.

Ukoliko imate kolostomu ili ileostomu možda će biti teže suočavati se sa dijarejom izazvanom primenom hemioterapije. Medicinska sestra za brigu o stomi ili lekar vam mogu dati korisne savete i podršku. Pojedini pacijenti se osećaju opuštenije ukoliko se tokom primanja terapije nalaze u blizini toaleta. Ovo može biti veoma frustrirajuće, ali obično problem prestaje nekoliko nedelja po prestanku primene hemioterapije. Ako proliv traje nekoliko nedelja po prestanku primene hemioterapije, važno je da razgovarate sa lekarom ili medicinskom sestrom kako bi se pronašao uzrok i način da se prevaziđe ovaj problem.

Pomoć u ovakvim situacijama mogu biti probiotici. **BioGaia ProTectis** je probiotik iz majčinog mleka koji smanjuje neželjena dejstva hemioterapije na nivou gastro-intestinalnog trakta.

• PROMENE U USNOJ ŠUPLJINI

Može se desiti da tokom hemioterapije dobijete ranice u ustima. Važno je održavati higijenu usne šupljine. Medicinska sestra vam može pokazati kako da ispirate usta. Ako rane u ustima otežavaju ishranu možete zameniti obroke sa hranjivim pićima. Ukoliko su tegobe izražene neophodno je da posetite lekara koji će vam ordinirati odgovarajuću terapiju.

• GUBITAK KOSE

Pitajte Vašeg lekara da li lek koji dobijate izaziva opadanje kose. Većina lekova koji se koriste za lečenje raka debelog creva nema ovo neželjeno dejstvo, ali mogu dovesti do proređivanja kose. Ako vam kosa ipak opadne ubrzo će početi da raste po završetku primene terapije.

• PROMENE NA ŠAKAMA I STOPALIMA

Ukoliko se lekovi 5FU ili kapecitabin daju duže vreme ili kontinuirano kroz pumpu, mogu se pojaviti bol i crvenilo na šakama i stopalima. Ovo se zove sindrom šaka-stopalo ili palmo-plantarni sindrom. Vitamin B6 može smanjiti ovaj neželjeni efekat, a neparfemisane hidratne kreme mogu pomoći da se olakšaju simptomi. Ako su simptomi teški lekar treba da smanji dozu leka ili napraviti pauzu u terapiji.